

Presseüberblick

„Duale Bildung in Kroatien“

**„Wirtschaft und Hochschule:
Das Modell der Dualen Bildung“**

Montag, 5. Dezember 2016

Kroatische Wirtschaftskammer, Zagreb

Burilović: Duale Bildung wird die Jugendlichen in Kroatien halten¹

Burilović: Dualno obrazovanje zadržat će mlade u Hrvatskoj

Autor Lider, 05/12/2016

U HGK je danas održana konferencija „Dualno obrazovanje“, na kojoj se raspravljalo o tome kako srednjoročno riješiti nedostatak radne snage u Hrvatskoj. Poduzetnici iz godine u godinu zahtijevaju sve veću kvotu za uvoz radnika. Samo u 2017. tvrtke u turizmu, građevini i brodogradnji tražile su kvotu od 12.000 stranaca. Zato HGK, uz podršku HOK-a, već dvije godine promiče potrebu uvođenja dualnog obrazovanja. „Na našem tržištu radnika nema. Samo u Njemačku je iselilo 50.000 ljudi. Imamo značajne demografske probleme od kojih su najistaknutiji iseljavanje i starenje radno aktivnog stanovništva“, istaknuo je predsjednik HGK Luka Burilović dodavši da uz visoku nezaposlenost, 40 posto evidentiranih na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje nema formalno radno iskustvo te da je Hrvatska, odmah iza Španjolske i Grčke, na začelju EU prema broju nezaposlenih mladih.

„Dualno obrazovanje proaktivno je rješenje koje pruža radno iskustvo, znanje i potrebne vještine, a učenicima omogućava da budu i plaćeni za rad“, rekao je Burilović. Dodao je da HGK ne očekuje da će se svih 30.000 učenika odmah uključiti u dualno obrazovanje, već da se Komora zalaže za uvođenje pilot projekta i postupno povećanje broja učenika u tom sustavu ovisno o potrebama gospodarstva, kako to postoji u Njemačkoj i Austriji.

Teška tema za cijelu EU

„Nezaposlenost mladih iznimno je teška tema za cijelu EU. Mladi su suočeni s nesigurnošću u pronalaženju radnih mjesta, a dualno obrazovanje i općenito obrazovanje ključ je za rješavanje ovoga problema“, istaknula je potpredsjednica Vlade RH i ministrica gospodarstva, poduzetništva i obrta Martina Dalić. Dodala je kako gospodarstvo vapi za ovakvim rješenjima, no da postoje i određene prepreke te je stoga potrebno da međusobna komunikacija bude što bolja i efikasnija kako bi se i formalno čuo glas gospodarstva, te stvorila bolja usklađenost na tržištu rada. „Od 233.800 nezaposlenih više od 50 posto su mlade osobe ili 143.000, a više od 50 posto čine i dugotrajno nezaposlene osobe“, kazao je ministar rada i mirovinskog sustava Tomislav Čorić, dodajući da je u prvih 10 mjeseci ove

¹ <http://lider.media/aktualno/biznis-i-politika/hrvatska/burilovic-dualno-obrazovanje-zadrzat-ce-mlade-u-hrvatskoj/>

godine aktivnim mjerama zapošljavanja obuhvaćeno 36.300 osoba, a do kraja ove godine bit će ih 40.000. Radi se na definiranju aktivnih mjera zapošljavanja u 2017., set mjera bit će objavljen u siječnju 2017., a fokus je na mladim osobama i dugotrajno nezaposlenima. „Cilj je od učenika stvoriti kompetentnu osobu sposobnu participirati na tržištu rada“, kazao je zamjenik ministra znanosti i obrazovanja Hrvoje Šlezak pojasnivši kako su sada temeljne zadaće izmjene i dopune zakonske regulative, stvaranje sektorskih i predmetnih kurikuluma za škole u čemu važnu ulogu imaju poslodavci te ugovori koje će oni sklopiti s učenicima.

Predsjednik HOK-a Dragutin Ranogajec istaknuo je potrebu izmjena u obvezama obrtnika kod primanja učenika na nauk jer sustav koji je 10 godina uspješno funkcionirao 2013. godine je vraćen na početak. „Važno je investirati u ljude kako bi se moglo odgovoriti na nove zahtjeve tržišta te kako bi se stvorila dodana vrijednost. Hrvatska mora prevladati neusklađenost obrazovanja i potreba gospodarstva. Potrebna su ulaganja u obrazovanje, a Njemačka svojim iskustvima može u tome pomoći“, istaknuo je voditelj Ureda Zaklade Konrad Adenauer Michael Lange.

Otvorena vrata za istraživanja

Ravnatelj Zaklade hrvatskog državnog zavjeta Srećko Prusina istaknuo je da će sustav dualnog obrazovanja pridonijeti smanjenju nezaposlenosti, osobito mladih, te pridonijeti konkurentnosti gospodarstva. Veleposlanik SR Njemačke u RH Thomas E. Schultze istaknuo je da je teško održavati gospodarski rast uz odlazak mladih iz Hrvatske. Kazao je kako je potrebno stvoriti okruženje koje će mladima osigurati nova radna mjesta. Potpredsjednik Europske zaklade za obrazovanje i bivši gradonačelnik Stuttgarta Wolfgang Schuster kazao je da je dualno obrazovanje vrlo traženo u Njemačkoj te da postoji 1500 različitih studijskih obrazovanja s 350 profesija. „Više od 220.000 studenata uključeno je u dualno obrazovanje, a sudjeluje i 40.000 poduzeća. Te tvrtke, koje sklapaju ugovor s mladim ljudima, imaju bolju konkurentnost, otvorena su im vrata za istraživanja, a studenti imaju 100 posto šansi za zapošljavanje jer stječu potrebne vještine kroz tri godine intenzivnog rada na sveučilištu te u tvrtkama“, kazao je Schuster.

Potpredsjednik za međunarodne poslove i EU HGK Želimir Kramarić istaknuo je kako Hrvatska ima iskustva s oblicima dualnog obrazovanja jer pojedine tvrtke već primjenjuju određene modele kroz trening centre, dok je pomoćnik ministra rada i mirovinskog sustava Mario Bebić istaknuo da je HZZ podrška u efikasnoj organizaciji, a potrebe za zapošljavanjem u turizmu se na brzi način mogu zadovoljiti organiziranjem prekvalifikacija za jednostavna zanimanja u turizmu. Konferencija je održana u organizaciji Hrvatske gospodarske komore, Zaklade hrvatskog državnog zavjeta i Zaklade Konrad Adenauer.

Duale Bildung – Verbindung des Arbeitsmarkts mit dem Bildungssektor – auch weiterhin auf Wartezeit²

Dualno obrazovanje – povezivanje tržišta rada i obrazovnog sektora – i dalje na čekanju

Piše: Narod.hr – 5. prosinca 2016. Foto: fah

Dualno obrazovanje, odnosno povezivanje tržišta rada i obrazovnog sektora, znatno pridonosi smanjenju nezaposlenosti mladih, ali premda se već godinama u Hrvatskoj govori o prednostima takvog sustava i premda je Vlada dualno obrazovanje uvrstila u svoj program, još se ne zna kada će početi njegovo uvođenje u Hrvatskoj, koje će škole biti obuhvaćene kao ni broj učenika, rečeno je u ponedjeljak na konferenciji o dualnom obrazovanju u Hrvatskoj gospodarskoj komori (HGK).

“Ne mogu reći koji bi bili konkretni rokovi uvođenja dualnog obrazovanja u hrvatski obrazovni sustav, s obzirom na to da prije treba ispuniti mnoge preduvjete poput izmjena zakonske regulative i promjena strukovnog kurikuluma”, kazao je državni tajnik Ministarstva znanosti i obrazovanja Hrvoje Šlezak na konferenciji o dualnom obrazovanju u organizaciji HGK, Zaklade Hrvatskog državnog zavjeta i Zaklade Konrad Adenauer.

² <http://narod.hr/hrvatska/dualno-obrazovanje-povezivanje-trzista-rada-obrazovnog-sektora-cekanju>

Šlezak je istaknuo da bi se dualni sustav obrazovanja trebao uvoditi postepeno uz prethodno pokretanje pilot projekta, međutim, dodao je, još nije definiran ni broj škola koje će sudjelovati u tom pilot projektu, niti kolika bi bila njegova cijena, niti na koliko će se učenika to odnositi. Ne zna se, kazao je, ni koliko je poslodavaca spremno za uvođenje tog modela.

“Uvođenje dualnog obrazovanja bit će postupno s obzirom na to da trenutno nemamo dovoljan broj poslodavaca koji su spremni preuzeti odgovornost za učenje učenika. Za same strukovne škole to u konačnici znači da će manji dio satnice na početku uvođenja biti iz škole izmješten poslodavcima”, rekao je Šlezak, napomenuvši da bi se zbog toga mogao javiti i problem tehnološkog viška u školama.

No, kako ističe, taj problem je trenutno prisutan bez obzira na uvođenje ili neuvođenje dualnog obrazovanja. Po njegovim riječima, dualni model obrazovanja prvenstveno bi se trebao odnositi na trogodišnje strukovne škole i pretpostavljao bi sklapanje ugovora o radu između učenika i poslodavaca, a samim time učenici bi trebali biti plaćeni u određenom postotku za rad koji obavljaju kod poslodavca. Poslodavci bi pak trebali imati osposobljene kadrove koji će moći na kvalitetan i primjeren način moći uvoditi učenike u posao i preuzeti edukativnu ulogu.

Predsjednik HGK Luka Burilović kazao je da u Hrvatskoj stopa nezaposlenosti mladih prelazi 40 posto, a razlog tome vidi među ostalim u tome što obrazovanje nije usklađeno s tržištem rada. U Austriji i Njemačkoj gdje se dualno obrazovanje provodi već godinama stopa nezaposlenosti mladih iznosi od 5 do 10 posto, kazao je Burilović, istaknuvši da bi primjena takvog sustava znatno pridonijela smanjenju ukupne nezaposlenosti.

“Ukoliko se ne pokrene taj model, možemo očekivati samo još lošije stanje na tržištu rada”, ustvrdio je, dodavši da najviše kvalificiranih radnika nedostaje u turizmu, graditeljstvu, poljoprivredi i brodogradnji.

Potpredsjednik HGK Želimir Kramarić naglasio je da je program dualnog obrazovanja kao oblik srednjeg strukovnog obrazovanja ušao u program hrvatske Vlade, te da će HGK u suradnju s Hrvatskom obrtničkom komorom (HOK) nastojati da se pilot projekt pokrene od početka iduće školske godine, a da bi se u sljedećih pet do sedam godina taj model trebao postepeno uvoditi u hrvatski obrazovni sustav.

“U Hrvatskoj je nažalost sustav vrijednosti takav da svi idemo isključivo prema općem obrazovanju, a na kraju ti ljudi završavaju na Zavodu za zapošljavanje ili odlaze u inozemstvo, ili prolaze tečajeve za, primjerice, konobare”, kazao je Kramarić.

Ministrica gospodarstva, poduzetništva i obrta Martina Dalić naglasila je važnost bolje komunikacije između predstavnika poduzetnika, institucija zaduženih za upisne kvote i organiziranja upisnih procesa. Iako smatra da će za ukupan proces provođenja dulanog obrazovanja biti potrebno određeno vrijeme, Dalić je naglasila da se Vlada odlučila za taj smjer i da je zato zadužila državnog tajnika Maria Antonića da poboljša i učini efikasnijom komunikaciju između ministarstava i poduzetnika, odnosno tržišta rada.

Predsjednik Hrvatske obrtničke komore Dragutin Ranogajec kazao je da dualno obrazovanje nije ništa novo u Hrvatskoj i da se ono provodilo od 1995. do 2003. godine, no da se sve urušilo 2013. novim zakonom o obrtu.

“Mi to možemo, znamo, trebamo samo prilagoditi program i vjerujem da u roku od dvije godine možemo uvesti dualno obrazovanje”, rekao je Ranogajec, naglasivši da samo politika mora dati zeleno svjetlo. Dodao je da stoga očekuje od Ministarstva znanosti i obrazovanja uklanjanje programa za stjecanje pedagoških kompetencija zbog kojeg se ne mogu licencirati radionice u obrtu ili trgovačkom društvu. Ravnatelj Strojarsko-brodograđevne škole iz Rijeke Davor Milošević smatra da je nemoguće model Njemačke, koja ima više od 100 godina iskustva u dualnom obrazovanju, preslikati na Hrvatsku. Ocijenio je da nisu stvorene pretpostavke za uvođenje takvog sustava u Hrvatsku te da škole za to nisu spremne.

Da se njemački sustav ne može preslikati na Hrvatsku složila se i ravnateljica Hoteljersko-turističke škole u Zagrebu Marija Rašan-Križanac koja je ocijenila da Hrvatska mora još puno raditi kako bi stvorila sustav koji vrednuje i cijeni rad, te da je potrebno još puno komunikacije među institucijama kako bi se međusobno uskladile i definirale potrebe.

Izvor: narod.hr/Hina

**EINE GROÖE REFORM ZUR VEHINDERUNG DER AUSWANDERUNG AUS KROATIEN
AUF DEM WEG Mit der Dualen Bildung werden die Schüler schon mit Jahren zur
Arbeit gehen³**

**STIÖE VELIKA REFORMA ZA SPREÖAVANJE MASIVNOG ODLASKA IZ HRVATSKE Uz
dualno obrazovanje uöenici öe na posao veö sa 15 godina?**

AUTOR: Slobodna Dalmacija, 07.12.2016.

Turizam, građevinarstvo, ali i poljoprivreda te brodogradnja sektori su öiji bi poslodavci veö od iduöe 2017./2018. ökolske godine bili spremni primiti djecu koja bi se ökolovala prema dualnom modelu obrazovanja, a koji bi se kao pilot-projekt najprije uvodio u trogodišnje strukovne ökole. Ta bi djeca najmanje 50 posto satnice provodila na stručnoj praksi kod poslodavaca, bili bi praktiöki zaposlenici tvrtke i dobivali bi plaöu za svoj rad (u Austriji i Njemaökoj primaju između 60 i 80 posto plaöe radnika na tome radnom mjestu) i, ne manje važno – tekao bi im radni staö, doznaje **Slobodna Dalmacija**.

Kazao je to **Luka Buriloviö**, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, na konferenciji koju su o temi dualnog obrazovanja u ponedjeljak organizirale HGK, Zaklada hrvatskog

³ <http://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/stize-velika-reforma-za-sprecavanje-masivnog-odlaska-iz-hrvatske-uz-dualno-obrazovanje-ucenici-ce-na-posao-vec-sa-15-godina/5356903/>

državnog zavjeta te Zaklada "Konrad Adenauer". Tema je više nego aktualna – HGK, kao i Hrvatska obrtnička komora, već godinu dana aktivno promiču uvođenje dualnog modela obrazovanja, po uzoru na onaj u Njemačkoj i Austriji, kao rješenje koje bi u bitnome pridonijelo smanjenju nezaposlenosti, osobito mladih u Hrvatskoj, zaustavilo iseljavanje te ispravilo nedostatke strukovnog obrazovanja koje, osim što je nerijetko neusklađeno s potrebama tržišta, ne omogućuje mladima stjecanje onih znanja i vještina koje to tržište traži.

- Samo prošle godine u Njemačku je iselilo više od 50 tisuća radno aktivnog stanovništva, najviše iz moje Slavonije. Više od 40 posto mladih do 29 godina u nas nema funkcionalnog radnog iskustva, zemlja smo koja je po nezaposlenosti mladih treća u Europi, naspram Austrije i Njemačke, gdje je nezaposleno samo pet do deset posto mladih. Ne tražimo da odmah svih 30 tisuća učenika u strukovnim trogodišnjim školama uđe u model dualnog obrazovanja, on bi se uvodio postupno, ali na njemu ćemo inzistirati, što bi naš narod rekao, "jašit ćemo na tome", dok se institucije ne dogovore i ne krenemo s tim modelom - kaže Burilović.

U situaciji kada zemlji nedostaje 12 tisuća radnika, osobito u turizmu i građevinarstvu, iz ta dva sektora iskazali su apsolutnu volju i želju da se s tim krene, ističe predsjednik HGK.

Da dualni model ne bi dugo trebao biti mrtvo slovo na papiru, potvrđuje to što ga je **Plenkovićeva** Vlada stavila u svoj program. Potpredsjednica Vlade i ministrica gospodarstva **Martina Dalić** te ministar rada i mirovinskog sustava **Tomislav Čorić** potvrdili su na konferenciji kako je borba protiv nezaposlenosti, osobito mladih, jedan od prioriteta, a u tom smislu ulogu dualnog obrazovanja i obrazovanja općenito vide kao jednu od ključnih. Oboje su naglasili nužnost poboljšanja komunikacije i koordinacije između mjerodavnih ministarstava i predstavnika poduzetnika, a Dalić je potvrdila da je u tom smislu državnog tajnika u svome ministarstvu zadužila da tu komunikaciju uspostavi na kvalitetnijoj razini. Iako su oko njegove provedbe i nužnosti svi složni, čini se da bi pilot-projekt dualnog obrazovanja, premda u HGK tvrde da je dio poslodavaca za njega spreman, mogao zapeti već na prvom koraku.

Naime, državni tajnik u Ministarstvu znanosti i obrazovanja **Hrvoje Šlezak**, premda naglašava kako će kao jedan od tri modela obrazovanja uz rad dualni model sigurno zaživjeti tijekom mandata ove Vlade, nije baš siguran da će to moći biti već iduće školske godine. Potencijalni tehnološki viškovi u školama, potrebe izmjene zakona, i za njega posve suprotna ocjena o spremnosti poslodavaca, zahtijevaju vrijeme da se taj projekt kvalitetnije

pripremi, razlozi su zbog kojih Šlezak iduću godinu vidi prije svega kao godinu rada na osiguranju preduvjeta za uvođenje ovog modela u naš obrazovni sustav.

- Zabrinjava što zbog gospodarske krize i propasti obrta nemamo dovoljno mjesta za stručnu praksu učenika. Trenutačno nemamo dovoljan broj poslodavaca koji su spremni preuzeti odgovornost za obrazovanje učenika, a postavlja se i problem osposobljavanja kadra kod samih poslodavaca. Našem Ministarstvu predstoji osigurati preduvjete poput izmjena i dopuna zakonske regulative, rada na strukovnom, odnosno sektorskim i predmetnim kurikulumima za strukovne škole – oprezan je Šlezak dok nabroja probleme koji bi se još neku godinu mogli ispriječiti pred konkretizacijom ovog modela. A broj nezaposlenih mladih i dalje ne pada, **piše Slobodna Dalmacija**.

U školama su za sada skeptični

Vidim mjesto dualnog obrazovanja kao oblik strukovnog obrazovanja u našim školama. Međutim, nisam za copy-paste njemačkog modela. Ne možemo kopirati Nijemce koji imaju 200 godina tradicije, drukčije gospodarstvo koje počiva na drukčijim vrijednosnim stavovima u kojima se rad doista cijeni. Postoji želja, ali nama nedostaje još puno komunikacijskih koraka koji će voditi zajedništvu – smatra Marija Rašan Križanac, ravnateljica zagrebačke Hotelijersko-turističke škole. Ravnatelj riječke Strojarsko-brodograđevne škole Davor Milošević kaže kako, dok ne zna pojedinosti, nije siguran da bi njegova škola krenula s tim modelom:

- U našoj školi obrazujemo stolare. Ove godine bilo je firmi koje su nudile 40-ak stipendija za to zanimanje, ali, na žalost, javilo se samo jedan, dva učenika. To je loša poruka. Zato ću biti radije suzdržan o novome modelu. Znam stanje – kaže taj ravnatelj.

I obrtnici su spremni

Sličnu vrstu dualnog obrazovanja provodili smo od 1995. godine, no sve se urušilo 2013. novim Zakonom o obrtu. Mi to možemo, znamo, ne trebamo prepisivati, nego prilagoditi programe, da u roku od dvije godine stvarno možemo uvesti dualno obrazovanje. Vjerujem da je sada politika odlučila slušati gospodarstvo – kaže Dragutin Ranogajec, predsjednik Hrvatske obrtničke komore.

Die Vertreter der Arbeitgeber und Handwerker: Die Duale Bildung sollte so schnell wie möglich eingeführt werden⁴

Predstavnici poslodavaca i obrtnika: Dualno obrazovanje treba uvesti što prije

Dualno obrazovanje, odnosno povezivanje tržišta rada i obrazovnog sektora, znatno pridonosi smanjenju nezaposlenosti mladih, ali premda se već godinama u Hrvatskoj govori o prednostima takvog sustava, još se ne zna kada će početi njegovo uvođenje, rečeno je na konferenciji o dualnom obrazovanju u

Hrvatskoj gospodarskoj komori.

Ne mogu reći koji bi bili konkretni rokovi uvođenja dualnog obrazovanja u hrvatski obrazovni sustav, s obzirom na to da prije treba ispuniti mnoge preduvjete poput izmjena zakonske regulative i promjena strukovnog kurikuluma, kazao je državni tajnik

Ministarstva znanosti i obrazovanja Hrvoje Šlezak. Šlezak je istaknuo da bi se dualni sustav obrazovanja trebao uvoditi postepeno uz prethodno pokretanje pilot projekta, međutim, dodao je, još nije definiran ni broj škola koje će sudjelovati, niti kolika bi bila njegova cijena, niti na koliko će se učenika to odnositi. Predsjednik **HGK Luka Burilović** kazao je da u **Hrvatskoj** stopa nezaposlenosti mladih prelazi 40 posto, a razlog tome vidi među ostalim u tome što obrazovanje nije usklađeno s tržištem rada. *Ukoliko se ne pokrene taj model, možemo očekivati samo još lošije stanje na tržištu rada, ustvrdio je, dodavši da najviše kvalificiranih radnika nedostaje u turizmu, graditeljstvu, poljoprivredi i brodogradnji.*

Potpredsjednik HGK **Želimir Kramarić** naglasio je da će u suradnji s **Hrvatskom obrtničkom komorom** (HOK) nastojati da se pilot projekt pokrene od iduće školske godine, a da bi se u pet do sedam godina taj model trebao uvoditi u obrazovni sustav.

Ministrica gospodarstva, poduzetništva i obrta Martina Dalić, iako smatra da će za ukupan proces provođenja dualnog obrazovanja biti potrebno određeno vrijeme, naglasila je da se Vlada odlučila za taj smjer i da je zadužila državnog tajnika Maria Antonića da poboljša i učini efikasnijom komunikaciju između ministarstava i poduzetnika, odnosno tržišta rada. Predsjednik Hrvatske obrtničke komore **Dragutin Ranogajec** kazao je da se dualno obrazovanje u Hrvatskoj provodilo od 1995. do 2003. godine, no da se sve urušilo 2013. novim zakonom o obrtu. *Mi to možemo, znamo, trebamo samo prilagoditi program i vjerujem da u roku od dvije godine možemo uvesti dualno obrazovanje,* rekao je.

⁴ <http://vijesti.hrt.hr/363739/predstavnici-poslodavaca-i-obrtnika-dualno-obrazovanje-treba-uvesti-sto-prije>

Duale Bildung: statt zum Unterricht, könnten die Schüler zur Arbeit⁵

Dualno obrazovanje: umjesto na nastavu, učenici na posao

Izvor: Morgue File, Autor: Nikolina Zavišić

Umjesto u školu - na posao. Upravo to želi uvesti Vlada koji je sustav dualnog obrazovanja kao i veći dio svog programa preuzela iz njemačkog iskustva.

Dualno obrazovanje, odnosno povezivanje tržišta rada i obrazovnog sektora, znatno pridonosi smanjenju nezaposlenosti mladih, ali premda se već godinama u Hrvatskoj govori o prednostima takvog sustava i premda je Vlada dualno obrazovanje uvrstila u svoj program, još se ne zna kada će početi njegovo uvođenje u Hrvatskoj, koje će škole biti obuhvaćene kao ni broj učenika, rečeno je u ponedjeljak na konferenciji o dualnom obrazovanju u **Hrvatskoj gospodarskoj komori**. "Dijete kada upisuje srednju školu zapravo upisuje tvrtku jer je učenje na radnom mjestu dominantno", pojašnjava potpredsjednik HGK **Želimir Kramarić**. Dosadašnji sustav obrazovanja je prema tvrdnjama poslodavaca proizvodio učenike koji bi izašli iz škole, a da ne znaju držati škare u rukama, premda i sada imaju praksu. Jedan od problema na koji upozoravaju ravnatelji jest eksploatacija djece. "Ako ih ne ograniči u njihovim mogućnostim, naravno da će se otvoriti pozicija unutar koje će neki štiti samo svoj interes, ne videći interes djeteta, interes šire društvene zajednice. Naš vrijednosni sustav puno toga dopušta", rekla je **Marija Rašan Križanac**, ravnateljica Hotelijersko-turističke škole u Zagrebu. "Danas vam mnogi obrtnici rade u kombijima i područje nije samo Zagreb već zagrebački prsten, tako da učenici ne rade 8 već 14 sati", upozorava **Davor Vidošević**, ravnatelj Strojarsko brodograđevne škole iz Rijeke.

Kako bi se spriječilo iskorištavanje učenika kao besplatne radne snage, oni bi s poslodavcem sklopili ugovor o radu. "Oni bi upisivali tvrtku, oni bi za to dobili dio plaće, a krenuo bi im i staž. Time bi u startu smanjili nezaposlenost mladih", kazao je predsjednik HGK **Luka Burilović**. Kako bi projekt uspio potrebno je osposobiti i poslodavce za mentore, što znači da bi dio učitelja ostao - bez posla. "Ovdje imamo problem koji ćemo morati uzeti u obzir, a to je da će doći do veliko broja tehnološkog viška u samim školama", istaknuo je državni tajnik Ministarstva znanosti i obrazovanja Hrvoje Šlezak. Upravo zbog toga Ministarstvo obrazovanja usporava projekt, dok Ministarstvo gospodarstva želi uvesti što prije. "Neke konkretne rokove vam ne mogu reći, bilo bi neobzirno od mene", dodao je Šlezak. "Mi ćemo s Ministarstvom obrazovanja raditi na tom problemu da se komunikacija i koordinacija poboljša", istaknula je ministrica gospodarstva **Martina Dalić**.

⁵ <http://hr.n1info.com/a166250/Vijesti/Dualno-obrazovanje.html>

„Ein Teil der Wirtschaft sehnt sich nach Dualer Bildung“⁶

"Dio gospodarstva vapi za dualnim obrazovanjem"

Zagreb, 05.12.2016. Autor: I.F.

Dualno obrazovanje što prije treba uvesti u hrvatski obrazovni sustav.

Zaključak je to konferencije koja je na ovu temu održana u prostorijama Hrvatske gospodarske komore. Dualni sustav HGK želi uvesti već početkom iduće godine, a on bi značio još više praktičnog rada za učenike u strukovnim školama. Ideja je da se tvrtke, kod kojih bi učenici odrađivali praktični dio, obvežu da će učenike po završetku prakse i zaposliti. Potporu ovakvom modelu dali su i ministri **Tomislav Čorić i Martina Dalić**. "Vidimo da postoji stvarno jedan vrlo vibrantan i vrlo održiv dio gospodarstva koje upravo vapi za ovakvim rješenjima i za ovakvim pristupom u obrazovanju radne snage," kazala je Martina Dalić, ministrica gospodarstva. Tomislav Čorić, ministar rada i mirovinskog sustava, izjavio je: "Poslodavci su u potpunosti svjesni problema, mi smo u potpunosti svjesni problema, jedino što nam preostaje je aktivno prionuti njegovom rješenju."

Puno nepoznanica oko dualnog obrazovanja

"Ne mogu reći koji bi bili konkretni rokovi uvođenja dualnog obrazovanja u hrvatski obrazovni sustav, s obzirom na to da prije treba ispuniti mnoge preduvjete poput izmjena zakonske regulative i promjena strukovnog kurikuluma", kazao je državni tajnik Ministarstva znanosti i obrazovanja Hrvoje Šlezak na konferenciji o dualnom obrazovanju u organizaciji HGK, Zaklade Hrvatskog državnog zavjeta i Zaklade Konrad Adenauer. Šlezak je istaknuo da bi se dualni sustav obrazovanja trebao uvoditi postepeno uz prethodno pokretanje pilot projekta, međutim, dodao je, još nije definiran ni broj škola koje će sudjelovati u tom pilot projektu, niti kolika bi bila njegova cijena, niti na koliko će se učenika to odnositi. Ne zna se, kazao je, ni koliko je poslodavaca spremno za uvođenje tog modela. "Uvođenje dualnog obrazovanja bit će postupno s obzirom na to da trenutno nemamo dovoljan broj poslodavaca koji su spremni preuzeti odgovornost za učenje učenika. Za same strukovne škole to u konačnici znači da će manji dio satnice na početku uvođenja biti iz škole izmješten poslodavcima", rekao je Šlezak, napomenuvši da bi se zbog toga mogao javiti i problem tehnološkog viška u školama. No, kako ističe, taj problem je trenutno prisutan bez obzira na uvođenje ili neuvođenje dualnog obrazovanja. Po njegovim riječima, dualni model obrazovanja prvenstveno bi se trebao odnositi na trogodišnje

⁶ <http://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/hrvatska-gospodarska-komora-hgk-zeli-uvesti-dualno-obrazovanje-pocetkom-2017---459470.html>

strukovne škole i pretpostavljao bi sklapanje ugovora o radu između učenika i poslodavaca, a samim time učenici bi trebali biti plaćeni u određenom postotku za rad koji obavljaju kod poslodavca. Poslodavci bi pak trebali imati osposobljene kadrove koji će moći na kvalitetan i primjeren način moći uvoditi učenike u posao i preuzeti edukativnu ulogu.

Predsjednik HGK Luka Burilović kazao je da u Hrvatskoj stopa nezaposlenosti mladih prelazi 40 posto, a razlog tome vidi među ostalim u tome što obrazovanje nije usklađeno s tržištem rada. U Austriji i Njemačkoj gdje se dualno obrazovanje provodi već godinama stopa nezaposlenosti mladih iznosi od 5 do 10 posto, kazao je Burilović, istaknuvši da bi primjena takvog sustava znatno pridonijela smanjenju ukupne nezaposlenosti. "Ukoliko se ne pokrene taj model, možemo očekivati samo još lošije stanje na tržištu rada", ustvrdio je, dodavši da najviše kvalificiranih radnika nedostaje u turizmu, graditeljstvu, poljoprivredi i brodogradnji. Potpredsjednik HGK Želimir Kramarić naglasio je da je program dualnog obrazovanja kao oblik srednjeg strukovnog obrazovanja ušao u program hrvatske Vlade, te da će HGK u suradnju s Hrvatskom obrtničkom komorom (HOK) nastojati da se pilot projekt pokrene od početka iduće školske godine, a da bi se u sljedećih pet do sedam godina taj model trebao postepeno uvoditi u hrvatski obrazovni sustav. "U Hrvatskoj je nažalost sustav vrijednosti takav da svi idemo isključivo prema općem obrazovanju, a na kraju ti ljudi završavaju na Zavodu za zapošljavanje ili odlaze u inozemstvo, ili prolaze tečajeve za, primjerice, konobare", kazao je Kramarić.

Dualno obrazovanje provodilo se od 1995. do 2003.

Predsjednik Hrvatske obrtničke komore Dragutin Ranogajec kazao je da dualno obrazovanje nije ništa novo u Hrvatskoj i da se ono provodilo od 1995. do 2003. godine, no da se sve urušilo 2013. novim zakonom o obrtu. "Mi to možemo, znamo, trebamo samo prilagoditi program i vjerujem da u roku od dvije godine možemo uvesti dualno obrazovanje", rekao je Ranogajec, naglasivši da samo politika mora dati zeleno svjetlo. Dodao je da stoga očekuje od Ministarstva znanosti i obrazovanja uklanjanje programa za stjecanje pedagoških kompetencija zbog kojeg se ne mogu licencirati radionice u obrtu ili trgovačkom društvu. Ravnatelj Strojarsko-brodograđevne škole iz Rijeke Davor Milošević smatra da je nemoguće model Njemačke, koja ima više od 100 godina iskustva u dualnom obrazovanju, preslikati na Hrvatsku. Ocijenio je da nisu stvorene pretpostavke za uvođenje takvog sustava u Hrvatsku te da škole za to nisu spremne. Da se njemački sustav ne može preslikati na Hrvatsku složila se i ravnateljica Hoteljersko-turističke škole u Zagrebu Marija Rašan-Križanac koja je ocijenila da Hrvatska mora još puno raditi kako bi stvorila sustav koji vrednuje i cijeni rad, te da je potrebno još puno komunikacije među institucijama kako bi se međusobno uskladile i definirale potrebe. (Hina/I.F.)

Die Azubis kehren zurück: 80% bei dem Meister, 20% in der Schule?⁷

Vraćaju se šegrti: 80% kod majstora, 20% u školi?

Svake su godine sve veći zahtjevi za uvoz radne snage, a istodobno nemamo model po kojem bismo osposobili domaći kadar za rad

Foto: Anto Magzan/Pixsell, Autori: Irena Kustura, Lidija Kiseljak

Dok domaće tvrtke vape za **povećanjem kvota** za uvoz radne snage, ponajprije u turizmu i graditeljstvu, istodobno se država već dulje vrijeme dvoumi treba li uvesti dualno obrazovanje danas već prihvaćeno u većini zemalja EU. Odnosno model po kojem bi tvrtke na sebe preuzele praktično obrazovanje srednjoškolaca, koje bi činilo 80 posto obrazovnog procesa. Tvrtke bi đacima plaćale praksu, a nakon završetka školovanja dobile bi osobu spremnu za rad. Iako je **Vlada** dualno obrazovanje stavila u program kao jedan od ciljeva, zajednički jezik **obrazovanja i gospodarstva** još nije na vidiku, čime se samo povećava apsurd da uz treću po visini nezaposlenost mladih u EU imamo i svake godine sve veće zahtjeve za uvoz radnika.

⁷ <http://www.vecernji.hr/hrvatska/placene-prakse-ucenika-u-tvrtkama-80-posto-nastave-u-skoli-20-posto-1133485>

HGK koordinator

Gospodarstvo je za to da se krene s pilot-projektom u kojem bi se, kao primjerice u Slovačkoj prije dvije godine, krenulo s manjim brojem učenika obuhvaćenih dualnim obrazovanjem, a postupno bi se taj broj povećavao. Pritom bi se startalo s najdeficitarnijim zanimanjima – u graditeljstvu, turizmu i brodogradnji. Dualno obrazovanje bila je i tema održanog skupa u **HGK** u organizaciji **Zaklade hrvatskog državnog zavjeta** i **Zaklade Konrad Adenauer**. U drugim zemljama komore su na sebe preuzele vođenje projekata dualnog obrazovanja, želja je da tako bude i kod nas, no teško je išta pokrenuti dok se ne dobije zeleno svjetlo Ministarstva obrazovanja.

– Ne mogu reći koji bi bili konkretni rokovi uvođenja dualnog obrazovanja jer prije treba ispuniti mnoge preduvjete. Trebalo bi ga uvoditi postupno uz prethodno pokretanje pilot-projekta, no još nije definiran ni broj škola koje će sudjelovati u tom pilot-projektu, ni kolika bi bila njegova cijena, ni na koliko će se učenika to odnositi – rekao je državni tajnik Ministarstva znanosti i obrazovanja **Hrvoje Šlezak**.

Jasno je da se profesori u srednjim školama boje za gubitak radnih mjesta jer bi povećanjem prakse bilo upitno ispunjavanje njihovih normi. No bojazni ne bi trebalo biti jer bi se broj učenika obuhvaćenih dualnim obrazovanjem postupno povećavao pa bi se broj profesora smanjivao kroz prirodni odljev. Kako nam neslužbeno kaže sugovornik iz Ministarstva obrazovanja, nužno je osigurati novac ili u proračunu ili kod poslodavaca za plaće učenika koji bi većinu školovanja proveli na **radnom mjestu**. No, to sigurno ne može biti isprika za odgodu projekta jer bi ionako tvrtke plaćale učenike, a država bi morala ići ususret tvrtkama kroz osposobljavanje mentora koji će raditi s tim učenicima, omogućiti tvrtkama da one utvrde kada i kako žele da se praksa odvija... Osim toga, na početku bi se moglo i kroz **EU fondove** pomoći tvrtkama. Izgleda da će Ministarstvo obrazovanja tražiti izlike zašto s projektom ne krenuti, bez obzira na to što su i ministri gospodarstva i rada **Martina Dalić** i **Tomislav Čorić** za uvođenje dualnog obrazovanja.

– Mladi su suočeni s nesigurnošću u pronalaženju radnih mjesta, a dualno obrazovanje i općenito obrazovanje ključ je za rješavanje ovoga **problema** – istaknula je ministrica Dalić.

– Očekujem integralni pristup svih institucija u rješavanju problema nezaposlenosti, a imamo punu potporu HGK i **HOK**-a u inicijativi za implementaciju dualnog obrazovanja – rekao je Čorić.

Predsjednik HGK Luka Burilović ističe da, ne pokrene li se taj model, možemo očekivati samo još lošije stanje na tržištu rada.

Reforma nužna

Modernizacija strukovnih škola u kurikularnoj reformi bila je drukčije zamišljena, ali je i tamo naglasak bio na praktičnom radu učenika. Planirano je bilo da se u trogodišnjim strukovnim i obrtničkim školama praktično učenje poveća gotovo do **75 posto nastave**, a u četverogodišnjim strukovnim školama učenici bi najprije upisali područje, a tek u trećem razredu zanimanje. Da je reforma **strukovnih škola** nužna, slažu se svi, a osim programa, treba mijenjati i upisne kvote kako se ne bi događalo da se djeca obrazuju za zanimanja kojih u gospodarstvu više nema. Ili da industriji treba građevinskih radnika, limara, tokara i sličnih zanimanja, a da i ono malo škola koje ih upisuju zjape prazne jer učenici te struke ne žele.

Tri sam godine tražio šegrta

– Majstori su nekad bili gospoda, cijenili su ih i imali su status. Danas se, nažalost, drukčije gleda na njih. To se vidi i po broju upisanih u srednje škole. Puno tri godine tražio sam naučnika elektroinstalatera koji će kod mene obavljati praktičnu nastavu i kojeg ću osposobiti da nakon srednje škole radi sa mnom. Slao sam dopise školama u donjem Međimurju, odlazio na savjetovanja o izboru zanimanja... Ništa! Nije bilo ni jedne jedine prijave. Tek se nedavno javio jedan mladić – kaže Marko Panić (37), majstor elektroinstalater iz međimurskog sela Donjeg Mihaljevca. Najveći dio "krivnje" za slab interes djece za obrtnička zanimanja vidi u roditeljima.

– Razumijem to da žele najbolje za svoju djecu, no nisu svi za fakultete i rad u uredima. Biti elektroinstalater danas u fizičkom smislu nije isto što i nekad jer imamo silu alata koji nam olakšava posao. Posao je izazovan i zanimljiv. Problem je i što su nekad elektrotehničari i strojariski tehnički bili poslovođe u obrtima i firmama, a danas te poslove uglavnom obavljaju inženjeri pa je i zato manje interesa – kaže Panić, koji je majstorski ispit položio 2014. Trebalo bi, drži, uvesti što više prakse u strukovne škole.

– Svatko tko je radio u Njemačkoj ili Sloveniji zna koliko se tamo cijeni praksa i odnos majstora i naučnika. Ima primjera da je zaposlenik normu ostvarivao samo radeći sa šegrtima, da ih što više nauči i da jednog dana postanu dobri radnici – kaže. (Ivica Beti)

U Austriji 40% u dualnom obrazovanju

U Austriji od ukupnog broja učenika koji pohađaju srednje škole 40% ih pohađa neki od programa dualnog obrazovanja. Učenici koji pohađaju dualni model obrazovanja u Austriji 80% vremena borave u tvrtkama, a samo 20% u školama. Postoji model po kojem učenik boravi 3-4 dana tjedno u tvrtki, a 1-2 dana u školi ili model da za vrijeme kada su u tvrtkama kolektivni godišnji odmori (npr. građevinske tvrtke zimi) učenik više tjedana

kontinuirano boravi u školi. Cijeli model dualnog obrazovanja u Austriji, kažu u HGK, temeljen je na gospodarstvu i interesu tvrtki za privlačenjem što boljih kadrova. Tvrtke uglavnom preko zavoda za zapošljavanje (ali mogu i oglasima u medijima ili na vlastitim web stranicama) objavljuju oglas o uvjetima i broju mjesta na „upis“ učenika u tvrtku. Učenici odmah prilikom upisa dualnog obrazovanja ostvaruju pravo na naknadu-plaću koja se prve godine kreće u iznosu od 400 do 600 eura, a završne godine školovanja iznosi čak i više od 1000 eura, što je oko 80% plaće koju ima stalno zaposleni radnik.

U Italiji dualnom obrazovanje – u školi i na radu – mogu pristupiti mladi između 15 i 25 godina. Takvo školovanje traje između tri i četiri godine. Može se odlaziti na rad u neku tvrtku, ali je moguć i rad u školskim laboratorijima. Vlada je izdvojila 40 milijuna eura za poticanje takvog obrazovanja. Tvrtke ili obrtničke radnje koje pristupe takvom obliku školovanja dobivaju porezne olakšice i druge pogodnosti. Đaci i studenti na koncu dobivaju diplome o profesiji, sve do diploma višeg obrazovanja. Vlada drži kako će se na taj način smanjiti nezaposlenost među mladima, koja je u Italiji oko 36% među mladima u dobi od 15 do 25 godina. Slovačka je uvela pilot-projekt dualnog obrazovanja prije dvije godine na 33 učenika, a `potpora` su u početku bile četiri austrijske te po dvije njemačke i slovačke tvrtke. Danas je broj učenika obuhvaćenih dualnim obrazovanjem nešto veći od 100, a rezultati su dobri. Upravo se i kod nas zagovara uvođenje pilot-projekta. (Silvije Tomašević, Lidija Kiseljak)